

HLÁSKY Z MASky

ROČNÍK 2022, ČÍSLO 4

JEDINEČNOSŤ
A SPOLUPRÁCA
DVOCH
REGIÓNOV
Muránska planina
– Čierny Hron

POSLEDNÁ ŠANCA ZÍSKAŤ PENIAZE PRE SVOJE PODNIKANIE

- RÝCHLO
- JEDNODUCHO
- SPOĽAHLIVO

90 000 €

**UŽ LEN DO KONCA
ROKA 2023**

MAS Partnerstvo
Muránska planina – Čierny Hron
Nám. Dr. V. Clementisa 87, Tisovec
0950/464 450
partnerstvompch@gmail.com

WWW.MURANSKAPLANINA.COM

V TOMTO
ČÍSLE
NÁJDETE:

Spoznávame
naš región

Mikrogranty
podporené
v roku 2022

Jeden z nás ...

Kam na výlet
v našom
regióne

12. ročník Dediny roka odštartoval

Začiatkom roka 2023 bol vyhlásený ďalší ročník národného ocenenia Dedina roka. V rámci neho organizátori hľadajú výnimočné slovenské obce, ktoré dosahujú úspechy v rozvoji starostlivosti o vidiek, sú konkurencieschopné, dokážu prinášať inovatívne riešenia do procesu starostlivosti o svoje prostredie a pritom nezabúdajú ani na vlastné tradície a rozmanitosť kultúry.

Po vzore posledného ročníka sa do organizácie podujatia v pozícii partnerov opätovne zapájajú aj všetky samosprávne kraje.

Dedina roka zdôrazňuje tradície a rozmanitosť kultúry a krajiny vidieckych regiónov, poukazuje na snahu slovenských dedín priblížiť sa progresu obcí na európskej úrovni so zachovaním tváre a duše slovenskej dediny. Vyhlasovateľmi Dediny roka sú Ministerstvo životného prostredia a Slovenská agentúra životného prostredia. Partnermi Dediny roka sú Ministerstvo

dopravy SR, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Spolok pre obnovu dediny, Združenie miest a obcí Slovenska, Národné osvetové centrum, Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu, Vidiecky parlament na Slovensku a samosprávne kraje.

Všetky informácie o súťaži sú zverejnené na www.dedinaroka.sk. Uzávierka prihlášok je 31. marca 2023.

12. ROČNÍK

DEDINY ROKA

JE SPUSTENÝ!

UZÁVIERKA PRIHLÁŠOK
31. MAREC 2023

NAŠU
BUDÚCNOSŤ
TVORÍ TO,
ČO
ROBÍME
DNES...

Spoznávame náš región

Valaská je obec, ktorá sa nachádza neďaleko okresného mesta Brezno. Je to rozsiahla obec, ktorá sa rozprestiera od úpätia Nízkych Tatier až po Poľanu. Skladá sa z troch miestnych častí: Valaská, Piesok a Sídliisko. Obec svojou rozlohou, ale aj počtom obyvateľov patrí k veľkým slovenským dedinám.

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1470 a pôvodní obyvatelia boli pastieri a baníci. K jej vzniku sa viaže zaujímavá legenda, ktorej aktérmi boli kráľ a valach. Hovorí o tom, že kráľ Matej Korvín daroval za záchranu svojho života valachovi - Vladislavovi Valachovi územie, ktoré prejde so svojim stádom od úplňku k úplňku. Valach za-

chránil kráľa tak, že zabil hada, pre ktorého sa splašil kráľov kôň. Koncom 18. storočia vyrástol tzv. Hrončiasky komplex – jedna z najväčších železiarskych manufaktúr v krajine. Zavádza sa nová výrobná technológia, ktorá znamená začiatok priemyselnej výroby. S výstavbou železiarní súviselo aj založenie štátnej píly na Štiavničke. Začal sa budovať aj hutnícky komplex. Jeho kľúčovou prevádzkou sa stali železiarne v Podbrezovej. Práca v hutníctve

sa stala novým zdrojom príjmov Valašťanov. Najstaršou časťou obce je časť nazývaná Dedi-

na, vedúca k vyvieracke Teplica, kde sa nachádza tajch, ideálne miesto na oddych. Nové sily môžete nabrať aj pri pohľade na la-

bute a ich mláďatá, ktoré tu chodia obyvatelia a turisti krmieť. Je to jazierko, ktoré je zaujímavé tým, že nikdy nezamrzá. Medzi pamiatky patrí rímskokatolícky kostol Sv. Martina biskupa. Ďalšou pamiatkou je kaplnka Sv. Jána Krstiteľa z roku 1846 a nemôžeme zabudnúť ani na historický železničný most pri Chvatimechu. História tejto obce je rovnako bohatá ako jej krásy prírody. Obec žije kultúrnym, spoločenským aj športovým životom. Z miestnych umeleckých súborov, ktoré už desaťročia dôstojne reprezentujú Valaskú, si osobitnú zmienku zasluhuje dychová hudba a jej každoročný Festival dychových hudieb. Zo spoločenských akcií je Valaská známa súťažou v pečení „harule“. Valaská sa považuje za obec, ktorá čerpá z tradícií no nezaostáva za súčasťou doby.

Mikrogranty podporené v roku 2022

TIS NP MP Burda poskytuje informačné a propagačné materiály získané od spolupracujúcich organizácií, partnerov. Zapomocí dobrovoľníkov a spolupracujúcej firmy sa im v rámci grantového programu podarilo vydať vlastné pohľadnice, magnetky s konským námetom a nástenné kalendáre.

Klinčiareň v **obci Muránska Huta** sa postupom času stáva centrom pre obyvateľov a návštevníkov NP Muránska planina. Pri postupných opravách sa v nej našla maľba Jánošíka, ktorá sprevádzala obyvateľov obce viac ako 80 rokov, čo je pre zachovanie spomienok a historickej hodnoty významné. Záchrana historickej maľby bola zrealizovaná profesionálne – nafotenie poškodennej maľby, výroba výtlačku a materiálu na prenos maľby cez projektor, následne oprava celej steny, na ktorej je maľba umiestnená a na záver maľovanie na stenu za pomoci podkladov.

Predmetom projektu **obce Sihla** bola podpora tradičného podujatia organizovaného obcou Sihla JARMO. Podujatie je jedinečné a svojho druhu jediné v širokom okolí. Podujatie pozostáva z hlavnej súťažnej časti, ktorou sú preteky volských záprahov. Súbežne so súťažou na námestíčku obce prebieha jarmok, kde návštevníci majú možnosť sa nielen občerstviť ale aj kúpiť rôzne ľudové výrobky, produkty, pochútky. Na námestí tiež vystupujú až do neskorého večera rôzne hudobné či tanečné skupiny. Keďže obec Sihla je jednou z najmenších obcí okresu, organizácia podujatia takého rozsahu by sama finančne nezvládla a je odkázaná na pomoc z externých zdrojov. Grant v rámci výzvy Naštartujeme s Partnerstvom Muránska planina – Čierny Hron bol použitý práve na financovanie ozvučenia a osvetlenia tohto podujatia vrátane prestrešenia pódia.

Obec Lom nad Rimavicou v rámci grantového projektu opravila 2 studne, ktoré sa nachádzajú v

strede obce. Na studniach boli poškodené dvierka, ktoré si vyžadovali výmenu za nové, následne sa ošetrili skelety studni náterom do exteriéru a ostatné časti studne sa obkopal.

Obec Michalová každoročne organizuje pre svojich obyvateľov a návštevníkov „Dni obce Michalová“. Po pande-

mickej prestávke chceli zorganizovať v rámci týchto dní aj Sympózium rezbárskych umelcov. Umelecký rezbári vyrezávali z miestneho dreva – z lipy

– sochy historického charakteru spojené s obcou, napríklad sochy hutníkov.

Obec Valaská vytvorila oddychovú zónu „Parčík“, ktorá pozostáva z rekonštrukcie existujúceho chodníka, kde sa vymenil asfaltový povrch za vodopriepustnú dlažbu, vysadili sa nové listnaté stromy, kry, trvalky a trávy, ktoré nahradili existujúci trávnik. Priestor sa tiež doplnil o 3 lavičky. V súčasnosti

takýto priestor v obci absentuje a je veľmi žiadaný. Oddychová zóna

územie zatriktívnila, ale tiež má ekologický a environmentálny prínos. Vďaka vysadeným stromom, ale aj ostatným rastlinám, sa stal priestor príjemnou zónou na odpočinok, či už domácich ako aj návštevníkov obce.

Obec Muráň si v roku 2021 pripomenula významné výročia obce a to 750. výročie prvej písomnej zmienky o hrade Muráň a

700. výročie prvej písomnej zmienky o obci Mu-

ráň. Vzhľadom na pandemickú situáciu sa tieto oslavy nemohli uskutočniť v tom období a tak si tieto oslavy pripo-

menuli o rok neskôr. V rámci osláv sa uskutočnil bohatý kultúrny program spojený aj s aktivitami a hrami pre deti a vystúpením skupiny historického šermu a sokoliarov. Finančné prostriedky z grantového programu sa použili na vystúpenie šermiarov a sokoliarov a na zabezpečenie mobilných toaliet.

Občianske združenie Pekný deň Valaská vzniklo s cieľom vytvárať pekné dni v obci Valaská oživovaním tradícií, organizovaním kultúrnych podujatí, finančnou či materiálnou podporou občanom obci, ktorí sú zdravotne znevýhodnení alebo talentovaní a ich možnosti alebo prostriedky sú obmedzené, napomáhaním rozvoju vidieka a cestovného ruchu, obnova pamiatok. Obsahom projektu cez grantový program zakúpili atrakciu pre deti – nafukovací hrad s viacerými funkciami pre spestrenie zábavy

počas rôznych podujatí organizovaných OZ v spolupráci s obcou Va-

laská, s inými združeniami v obci a v okolí, ale aj samostatne. Atrakcia je nielen skákacím hradom, ale ponúka aj veľa ďalších možností zábavy. Ich podujatia tak budú znovu o niečo pestrejšie.

Pri pobyte v prírode, turistike alebo cykloturistike si ľudia často neuvedomujú, akými krásami a dominantami sú obklopení. Cieľom obce **Pohronská Polhora** je zmeniť to. V rámci projektu sa tak rozhodli osadiť dve informačné tabule. Jedna tabuľa obsahuje turistickú a cyklistickú mapu Pohronskej Polhory a okolia a je umiestnená v centre obce oproti obecnému úradu, ktoré je východiskovým bodom k túram mnohých turistov. Na tejto mape si môžu turisti pozrieť a naplánovať trasy výletov po okolí. Druhá informačná tabuľa je umiestnená v priestore starého cintorína, ktorý sa nachádza pri hlavnej ceste smerujúcej z Brezna

do Tisovca. Touto informačnou tabuľou v cintoríne chcú občanom a taktiež turistom priblížiť kultúrnu pamiatku a zaujímavosti o nej. Cintorín je nielen jediným zachovaným celkom liatinových krížov na Horehroní, ale aj jedným z mála tohto druhu na Slovensku.

T4 – občianske združenie vzniklo za účelom napomáhať a prispievať k všestrannému rozvoju územia mesta Tisovec a regiónu Muránska planina. V rámci projektu opravili a vymenili turistický smerovník Roveň. Pri oprave bol smerovník doplnený aj o novú drobnú infraštruktúru a to o stojisko pre kone, nakoľko je v súčasnosti tento priestor využívaný aj na konskú turistiku.

Tento smerovník sa nachádza na

trase Huculskej magistrály v smere Tisovec – Burda. Obsahom nového informačného panelu je poskytnúť návštevníkom územia základné informácie o chránenej lokalite Roveň, ktorá je východiskovým bodom Alúvia rieky Rima-
vy.

Občianske združenie Vrchár už od roku 2001 nepretržite úzko spolupracuje s Partnerstvom Muránska planina – Čierne Hron a ďalšími partnermi a spolupodieľajú sa na ich aktivitách. Aktívne spolupracuje s OZ Správa Jaskyne mŕtvych netopierov na projekte Hutníckeho skanzenu vo Valaskej. Projektom

Hutnícky skanzen Valaská – sociálne zariadenia, podporuje atraktívny zámer partnerskej organizácie OZ Správa Jaskyne mŕtvych netopierov na rozšírenie, dobudovanie Hutníckeho skanzenu vo Valaskej o nevyhnutné sociálne zariadenie pre návštevníkov – vybudovanie toaliet“. Vybudovanie sociálnych zariadení je nevyhnutnou súčasťou spustenia plnohodnotnej prevádzky skanzenu pre širokú verejnosť. Hutnícky skanzen je jedinečnou atrakciou v regióne Horehronie a území nášho partnerstva.

Jeden z nás ...

Stredná odborná škola v Tisovci ma bohatú históriu, ktorá siaha až do roku 1949. Prešla mnohými transformáciami, až kým sa vyprofilovala na školu poskytujúcu kvalitné vzdelanie pre súčasné požiadavky trhu.

Výstavba školy sa začala v roku 1949 pre potreby gymnázia, ktoré však bolo dislokované do Hnúšte. Po 2.sv. vojne, kedy bolo snaha z agrárneho Slovenska vybudovať vyspelý priemyselný štát a hutnícky priemysel hral prvoradú úlohu sa Stredné Slovensko, ako kraj so

silnou baníckou a hutníckou tradíciou stalo sídlom prvej strednej školy s hutníckym zameraním. V Tisovci v tom čase bola nielen voľná budova školy, ale pracovala tu úspešne jediná vysoká pec na Slovensku. Prvý názov školy bol Vyššia priemyselná škola hutníckolejárska. Po likvidácii vysokej peči v roku 1965 sa presúva spolu s priemyslom aj škola a tak sa charakter školy mení na školu poskytujúcu vzdelanie v chemickom odbore. Výraznú pomoc školy zohráva výrobná sféra - cementárne, vápenky, tehelne a magnezitky, ktoré umožňujú vykonávanie praxe žiakom, ale aj učiteľom. Vážne spoločenské zmeny, ktoré sa uskutočnili v novembri 1989

spôsobili koniec éry chemickej priemyselovky v Tisovci. Začínajú sa viac presadzovať regionálne požiadavky, t.j. zavedenie nového študijného odboru strojárstvo, elektrotechnika a škola opäť mení názov na Strednú priemyselnú školu. Posledná transformácia nastala sa zmenila na Strednú odbornú školu. Dôvodom boli študijné odbory s ekonomickým zameraním, ktoré priemyselná škola nemohla dostať. V súčasnosti sa vyučujú odbory elektrotechnika, grafik digitálnych médií a manažment regionálneho cestovného ruchu. Škola poskytuje študentom široké možnosti vzdelávania a tým im ponúka kvalitné uplatnenie v budúcnosti.

Kam na výlet v našom regióne

Miestna časť Muránskej Huty, najvyššie položená obec v revúckom okrese **Predná Hora**, leží na hranici Národného parku Muránska planina. Rekreačný areál Predná Hora ponúka komplexné služby v oblasti rekreácie a oddychu. Je zariadený v ľudovom štýle s vôňou dreva. V areáli sa nachádza wellness, terasa a ponúka aj vlastné remeselné pivo. Obľúbený Vitálny a Vodný svet ponúka hosťom, ako aj verejnosti množstvo

bazénov a relaxačných atrakcií. Medzi tie najzaujímavejšie bazény patrí relaxačný bazén s vírivou riekou, plavecký bazén s protiprú-

dom, vírivý bazén a ochladzovací bazén. Blahodarné masážne účinky si môžete vychutnávať vďaka niekoľkým masážnym lehátkam, sedadlám či masážnej lopaty, ktoré sú súčasťou bazénov. Z bazéna si môžete odbehnúť rovno do Wellness baru a vychutnať si lahodné drinky, kávičku alebo pivo, zatiaľ čo sa vaše deti budú hrať v detskom kútiku. Keďže vstup doň vedie len cez Wellness bar, ratolesti budete mať neustále pod dohľadom. Ak by vám predsa len nebolo dosť, určite vyskúšajte pivný kúpeľ, kúpeľ z morských rias alebo Kneippov kúpeľ. Na výber máte aj množstvo sáun, soľnú jaskyňu, inhalácie, tepidárium, masáže a procedúry. Dámy určite poteší a zároveň aj

omladí oxygenoterapia.

V rodinnom Wellness penzióne je umiestnený aj Pivovar, ktorý bol otvorený v júni 2017. Ich prioritou je kvalita nie kvantita, preto sa snažia nakupovať len starostlivo vybrané a prvotriedne suroviny. Jačmenné a pšeničné slady, chmele aj kvasinky. Výroba piva je v prvom rade ich rodinné

hobby, až potom biznis. Robiť niečo s radosťou je absolútny základ kvality, chuti a najmä výnimočnosti.

V okolí sa nachádza viac ako 100 km turistických a cyklistických chodníkov, čo poteší najmä turistov. Areál sa nezaobíde ani bez možnosti stravovania.

Kontakt

Kancelária Partnerstva Muránska planina - Čierny Hron
Nám. Dr. V. Clementisa 87 (1. poschodie) - vchod zo zadnej strany
980 61 TISOVEC
tel.č.: 0950 464 450
e-mail: partnerstvompch@gmail.com
web: www.muranskaplanina.com

v pracovných dňoch 9⁰⁰ - 15⁰⁰ hod.

Program
rozvoja vidieka SR
2014-2020

